

MOSterdpot

1 Mosterdsaus

2 In de kijker

Rovers in het Biezebos – Lespakket voor het basisonderwijs over duurzame ontwikkeling

MOSterd sprak met Marc de Bel – Een beetje zijn zoals de oude Belgen

6 Oprukkend MOS in het basisonderwijs

Educatieve tuin – Natuurbeleving in Gesub. Vrije Kleuterschool van Wurfeld, Maaseik

Aardappeloogst – In GO! De Vierklaver, Temse, plant elke klas een pootaardappel

Alle dagen MOS – VBS De Klei(t)heuvel, Maldegem, pakt het thema "Natuur op school" aan

Iedereen geslaagd – In het Emmaüsinstituut van Aalter houden ze 'fietsexamen'

Van eerste logo tot groene vlag – De Regenboog, Zingem, gaat internationaal en integreert MOS in TOS21- project

Origineelste milieuactie – VBS Het Groene Lilare, Opbrakel, wint eerste prijs in milieukeukenwedstrijd Brakel

Bloeiende schooltuin – Gem. basisschool Merelbeke, afdeling Bergwegel, neemt samen met ouders tuin onder handen

FataMOSgana – De Belhamel, Schellebelle, slaagt in milieuprojecten en kan zich een 5-sterrenMOSschool noemen

Ouders voor ouders – In Kleuterschool De Toverstaf uit Gent helpen ouders elkaar met tweedehandsspullen

Goed gestart – In Gemeenteschool De Windwijzer, Laarne, werkt iedereen mee

Compostopa's – In Gemeentelijke Basisschool Boonwijk, Dendermonde, is 't fijn dat er compostopa's zijn

H2O – St-Lutgardisschool, Schelle, verdiept zich met ervaringsgerichte acties in waterproblematiek

Prikacties – De Groene Ridders van De Brug, St-Job-in 't- Goor, motiveren klasgenootjes

Grietje Groen – In de Wijsneus van Wortel is het leuk om 'groen' te zijn

Bloeiende moestuin – In De Speelplaneet, Freinetschool GO!, Gijzegem, bloeit de schoolmoestuin

Een nieuwe MOS-sport – Vrije basisschool Wijnerg lanceert het 'tandemstappen'

Buitenklasje – Ter Bunen, Oostveld, geeft natuur een bijzondere plaats met buitenklas en twee tuintjes

Kinderen betrekken – Animatie, visuele en concrete voorstelling en herhaling in MPIGO de Bevertjes, Oedelem

29 Oprukkend MOS in het secundair onderwijs

Vijf thema's, vijf pakketten – Zeg nooit meer "ik weet niet hoe ik het moet aanpakken" **17**

DEMOS - KTA2, Villers werd tweede in "The battle of the green schools" van Globelink **18**

DEMOS 2 – DEMOS-brochure en vormingen **18**

2 Stressfactor – Leerlingen Provinciale Handelsschool, Hasselt, geven jaarlijks festival een groen tintje **19**

3 Vleermuizen – KTA De Merode, Turnhout, biedt vleermuizen meer kansen in educatief natuurreservaat **19**

Ronde tafel – KA Boom verzamelt nuttige tips en ideeën uit 'de ronde tafel van MOS' **19**

Simon's secret weapon – Leerlingen PTI-Zottegem behalen derde plaats in CONNECT-videowedstrijd **20**

6 Changethefood – Humaniora van de Voorzienigheid, Diest, maakt duurzame keuzes structureel op school **20**

6 Recycleren is leren - V.T.I. St.- Lucas, Menen, is creatief met resthout **20**

7 SOS beek - Sint-Andreaslyceum, Sint-Kruis, wil natuurwaarden rond en in beek op schooldomein opwaarderen **21**

8 Logo's voor MOS-werkgroepen – Antwerpse basis- en secundaire scholen ontwerpen eigen MOS-logo **22**

23 De provincies

Antwerpen

PIME-aanbod – Een greep uit aanbod schooljaar 2009-2010 van nieuwe brochure en op www.pime.be – In vervoering – Natuursafari – Live@natuur – Maatwerk – Documentatiecentrum – Netwerkdag – Waterige kwesties - Vergroening **23**

De Notelaar – Landschaps- en oriëntatiepad, poëziepad en ontdekkoffer van de Zeeschelde in De Notelaar, Bornem **24**

Brussel

MOS groeit in Brussel – Aantal MOS-scholen groeit en milieuwerggroep VGC boekt successen **25**

MOS-Brussel in Mundo-B – MOS huist in ecologisch gerenoveerd gebouw, een schoolbezoek waard **25**

Schoolvervoerplannen - Mobiliteit en verkeersveiligheid in en rond de scholen, GREEN brengt actoren samen **26**

Limburg

Stand van zaken – Limburgse scholen drukken hun engagement uit om te werken aan een milieuzorgsysteem op school **26**

Nascholingen 2009-2010 – Aanbod van MOS Limburgs Natuur- en Milieueducatief Netwerk **26**

In het spoor van grote grazers - Nieuw veldstudie-project in bezoekerscentrum De Wissen (Dilsen-Stokkem) **27**

- Energiek** – Energiekoffer en klimaatcasino gratis voor Limburgse scholen **28**
- Zwerfviilcampagne Overpelt** - Hele week het decor voor grote preventiecampagne tegen zwerfviil **28**

Oost-Vlaanderen

- MOS-school trekt de wijde wereld in** – Met Gloopfanfare kleuren leerlingen basisonderwijs MOS-thema's mondiaal in **29**
- Beestig leuk** - Natuureducatieve activiteiten in NEC De Pastorie, Zonnegem **30**
- Dendervallei beleven** – Educatieve activiteiten in Natuur- en milieueducatief Centrum De Waterkant, Aalst **30**
- Loeiend en boeiend de boer op** – Mondina vzw neemt je mee naar diervriendelijke boerderij in Lovendegem **31**
- Milieuboottochten** – Programma 2010 van De Milieuboot vzw **31**

Vlaams-Brabant

- Subsidies voor natuurprojecten** – Provincie Vlaams-Brabant geeft je school tot 5000 euro voor natuurproject **32**
- MOS-natuurbox** – Natuurbox biedt houvast bij uitwerking natuurproject op jouw school **32**
- NME-brochure** – Nu aparte brochure voor elk Provinciedomein en het Regionaal Landschap Groene Corridor **33**
- Water4all** - Project duurzaam en integraal waterbeheer voor het secundair gratis voor Vlaams-Brabantse MOS-scholen **33**

West-Vlaanderen

- 500ste MOS-basisschool** - Gemeentelijke Lagere school en Vrije Basisschool uit Deerlijk in bloemetjes gezet **34**
- Vormingen MOS-basisonderwijs** – “MOS-buitengewoon” en “Weet je geen blijf met je energie?” **34**
- In de bezoekerscentra** – Vormingen en tentoonstellingen in West-Vlaamse bezoekerscentra **34**
- Week van de ZEE** – 14de editie van 23 april tot 9 mei 2010 **35**
- ZEEDAG voor leerkrachten** - “Neuzen aan zee” op vrijdag 16 april 2010 in De Nachtegaal in De Panne **35**
- Goede Visdag** - Cursus van één dag voor leerkrachten basisonderwijs en eerste graad secundair **35**
- Samenwerking** - Gemeenten en de provincie werken samen in 8 NME-samenwerkingsverbanden **36**

37 MOS-Thema's

Energie

- IsoLeren II** - GREEN vzw stoomt in 2009-2010 opnieuw leerlingen klaar tot echte 'IsoLeerlingen' **37**
- MOSTerd sprak met D. Ovaere en H. Cappelle van VB Ter Bank, Heverlee** - Tot 45% energie besparen **37**

Afvalpreventie

- Afvalstoffen zijn grondstoffen** – OVAM lanceert campagne 'Op wie rekent u voor een proper milieu?' **40**

Natuur op school

- Bosbeheer in De Boomhut** – Bosgroep Houtland geeft bosbeheeradvies aan Freinetschool De Boomhut, Sint-Andries **42**
- Groene School** – Met bachelorproef werken studenten KATHO Tielt groene activiteiten uit in basisscholen **43**

Water

- MOSTerd sprak met Bart Devos en Elise Debeer** - Een pleidooi voor kritisch denken **44**
- Zoom jij ook in op water** – MOS en PROTOS werken een watertraject uit voor secundaire scholen **47**

48 Over de MOS-muur

- Huisdieren op school** – Dieren houden op school geeft heel wat kansen, GREEN vzw geeft raad **48**
- Comenius en MOS hand in hand in het basisonderwijs** – Geef je Comenius-project een MOS-tint **49**
- Vreemd gaan in het secundair** – MOS-thema's en –criteria bieden kansen voor buitenlandse projecten **50**
- Voetzoekers** – WWF en Ecolife gaan door met project voor secundair en financieren originele schoolvoorstellen **51**
- MOS in MO(S)ZAMBIQUE** – MOS ondersteunt project beroepsonderwijs met nadruk op toerisme en landbouw **52**
- Schrijf een brief** – Brievenactie werkt sensibiliserend **53**

54 De MOSkrant

- Buiten benen** - Handboek voor natuurvriendelijk spelen van Inverde **54**
- Groene voeten spel** - Over milieu, economie, verdeling van voedsel, klimaatverandering en de mondiale voetafdruk **54**
- 10 op 10 voor duurzame voeding** – Scholenwedstrijd en mediacampagne over duurzame voeding van Velt **54**
- Muzewandeling** – Wandelzoektocht in Leuven van ARGUS over de leefbaarheid van de stad **54**
- Durf tuinieren zonder** – “Out” je als pesticiden- en kunstmestvrije tuinier in project van Velt **55**
- Pim Pompoen** - Kwartetspel brengt negen groenten in beeld en toont de weg die ze afleggen **55**
- Springzaad** - Netwerk van mensen die samen willen werken aan meer ruimte voor natuur en kinderen **55**
- ONENEC** – Laat je verleiden tot creatieve en speelse natuurwandelingen aangepast aan elke leeftijd **56**
- Kwartet duurzame mobiliteit** – Leerlingen secundair maken kennis met alle aspecten van duurzame mobiliteit **56**
- Tweemaal winnaar** – Basisschool Zonnekind, Kalmthout, wint energieprijis en bouwt passiefkleuterschool **56**
- De Zenne** – Breng bezoek aan rioolwaterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord **57**
- Isoleer je boiler** – Realiseer op eenvoudige manier besparing van 36 euro per jaar of 100kg CO2 **57**
- De Zee van toen** – Boek met informatie over de ecologie van de zee in de periode 1930-1980 **57**
- Ecocampus** - Milieuzorg op de hogeschool en aan de universiteit hoeft niet saai te zijn **58**
- SOS Klimaat** – Gratis dvd met aantrekkelijk, laagdrempelig beeldmateriaal over klimaatverandering van WWF **58**
- Lach eens groen** – Cartoonfestijnwedstrijd **59**

60 Vlarempel

Milieuwetgeving voor Vlaamse scholen